

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 385/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Prima banka Slovensko, a.s.**, Hodžova 11, Žilina, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, Bratislava, proti druhému a tretiemu výroku uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/168/2020 z 31. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 29. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, a to v jeho druhom výroku o čiastočnom odmietnutí dovolania a v závislom treťom výroku o nároku na náhradu trov dovolacieho konania. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Ako právny nástupca poskytovateľa úveru sa sťažovateľ odporovacou žalobou domáhal vyslovenia neúčinnosti kúpnej zmluvy, ktorou avalista ručiaci za dlh hlavného dlžníka vzniknutý neplnením povinností z dvoch zmlúv o úvere previedol spolu s jeho manželkou nehnuteľnosti v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov na svojich rodičov (ďalej len „žalovaní 1 a 2“). Tí vzápätí darovacou zmluvou previedli vlastnícke práv k predmetným nehnuteľnostiam na svoje vnúčatá, teda na deti avalistu a jeho manželky (ďalej len „žalovaní 3 a 4“). Preto sťažovateľ svojou žalobou odporoval aj uvedenej darovacej zmluve.

3. Rozsudkom zo 4. júla 2018 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) žalobu sťažovateľa zamietol. Dôvodil, že návrh o určenie neúčinnosti dlžníkovho právneho úkonu voči veriteľovi môže byť úspešný len vtedy, ak bola žaloba podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený so splnením predpokladu, že takáto osoba získala odporovaným právnym úkonom prospech. V danom prípade však žalovaní 1 a 2 nehnuteľnosti darovali žalovaným 3 a 4. Je teda zrejmé, že na strane žalovaných 1 a 2 nie je daná pasívna vecná legitímácia. Bolo právom sťažovateľa domáhať sa namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu, aby mu žalovaní 1 a 2 prípadne vydali získané plnenie (prospech), i keď v prípade následnej darovacej zmluvy zrejme o prospechu ťažko možno hovoriť. Žaloba vo vzťahu k žalovaným 1 a 2 však takto postavená nie je. V čase, keď sa sťažovateľ domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu, patrilo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam už žalovaným 3 a 4 teda i keby došlo k vydaniu kladného rozhodnutia o odporovacej žalobe, nebolo by možné exekúciou postihnúť to, čo odporovateľným právnym úkonom z dlžníkovho majetku ušlo priamo z tejto nehnuteľnosti, keďže žalovaní 1 a 2 vlastníckymi nehnuteľnosťami už nie sú.

4. K časti žaloby týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 okresný súd odkázal na § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti ich predchodcovi. Nadväzne zdôraznil, že žalovaní 3 a 4 s dlžníkom darovaciu zmluvu neuzavreli a nie sú ani dedičmi žalovaných 1 a 2. Preto bolo povinnosťou sťažovateľa ako žalobcu preukázať, že žalovaným 3 a 4 boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti ich predchodcom. Sťažovateľ však také dôkazy nepredložil, iba poukazoval na skutočnosť, že žalovaní 3 a 4 sú blízke osoby dlžníka, a teda o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa vedeli. Sťažovateľ v tejto otázke neunesol dôkazné bremeno.

5. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 29. januára 2020 prvoinštančný rozsudok potvrdil. Dôvody rozsudku okresného súdu doplnil konštatovaním, že v konaní nebolo preukázané, že žalovaní 1 a 2 získali z odporovateľného právneho úkonu prospech, preto je úvaha okresného súdu o nedostatku ich pasívnej vecnej legitímácie v tomto súdnom konaní správna. Vo vzťahu k žalovaným 3 a 4 sa krajský súd plne stotožnil so závermi okresného súdu.

6. V dovolaní podanom podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sťažovateľ vymedzil právnu otázku, či právnemu úkonu dlžníka, ktorým došlo k prevodu jeho majetku, možno odporovať aj vtedy, ak žalovaný, na ktorého bol tento majetok odporovaným úkonom prevedený, uskutočnil ďalší prevod a v čase rozhodovania súdu už predmet odporovaného úkonu nevlastní. K tomu argumentoval, že žalovaní 1 a 2 sú pasívne vecne legitimovaní bez ohľadu na skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti boli prevedené na žalovaných 3 a 4. Rovnako kritizoval záver, podľa ktorého sa voči žalovaným 1 a 2 mal domáhať peňažnej náhrady, nie neúčinnosti právneho úkonu. Zákonnou podmienkou odporovateľnosti nie je ani prospech nadobúdateľa majetku, ktorý by mal preukazovať žalujúci veriteľ.

7. Sťažovateľ v dovolaní sformuloval ďalšie dve otázky, či je podmienkou úspešného odporovania právnemu úkonu dlžníka preukázanie prospechu nadobúdateľa, na ktorého bol prevedený majetok dlžníka, a či možno odporovať podľa § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka aj v poradí

d'alšiemu prevodu, ak je v poradí ďalším nadobúdateľom dlžníkovho majetku osoba blízka dlžníkovi a zároveň osoba blízka tomu, kto na ňu tento majetok prevádza, pričom aj bezprostredne predchádzajúci prevod majetku dlžníka bol medzi blízkymi osobami. V tejto súvislosti uviedol, že iba v dôsledku darovania sa na dlžníkove deti hľadá *ad absurdum* ako na cudzie tretie osoby, nie ako na blízke osoby. Dôsledkom je, že blízke osoby jednoducho obišli uplatnenie zákonnej domnienky, podľa ktorej sa pri blízkej osobe vedomosť o ukracujúcom úmysle dlžníka predpokladá. Veriteľ potom stráca reálnu možnosť ubrániť sa formálnym prevodom majetku dlžníka, ktorý je naďalej k dispozícii a v nerušenom užívaní jeho rodiny.

8. Najvyšší súd napadnutým uznesením (i) zrušil rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa žalovaných 1 a 2 (ako aj v zodpovedajúcej časti trov konania), (ii) dovolanie v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 odmietol, (iii) uložil sťažovateľovi zaplatiť žalovaným 3 a 4 náhradu trov dovolacieho konania a (iv) zrušil uznesenie okresného súdu z 19. júna 202 o výške trov konania. Vyhovujúci výrok založil na odkaze na dovolaciu judikatúru (R 5/2008), podľa ktorej vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech, k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou úspešného uplatnenia odporovateľnosti právneho úkonu, ako aj na judikatúru (4Cdo/44/2007), podľa ktorej Občiansky zákonník priznáva veriteľovi priamy nárok domáhať sa náhrady voči tomu, kto mal z odporovateľného úkonu prospech, avšak uplatnenie tohto nároku nemôže predchádzať úspešnému odporovaniu, pretože môže nastať až ako jeho právny následok. V tejto časti sa najvyšší súd stotožnil s dovolacou argumentáciou sťažovateľa.

9. K časti dovolania týkajúcej sa tretej právnej otázky (žalovaní 3 a 4) najvyšší súd zdôraznil, že žalovaní 3 a 4 nadobudli nehnuteľnosti na základe darovacej zmluvy uzavretej so žalovanými 1 a 2, teda nie s dlžníkom. Rozhodnutie krajského súdu nebolo založené na právnej otázke prednesenej v dovolaní, ale na nesplnení podmienky zúčastnenia sa dlžníka na odporovanom právnom úkone. Sťažovateľka sa v dovolaní nevenovala výkladu § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje pasívnu legitimitáciu v odporovacom spore.

III.

Argumentácia sťažovateľa

10. Podľa sťažovateľa krajský súd zamietnutie žaloby voči žalovaným 3 a 4 neodôvodnil nesplnením podmienky zúčastnenia sa dlžníka (avalistu) na uzavretí spornej darovacej zmluvy a na nedostatku pasívnej vecnej legitimitácie, ako to uvádza najvyšší súd v napadnutom uznesení. Dôvodom zamietnutia žaloby v namietanej časti bolo nepreukázanie existencie takých skutočností, z ktorých by vyplývalo, že žalovaným 3 a 4 museli byť známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcom v zmysle § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka (ods. 29 odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Sťažovateľom formulovaná posledná otázka bola premietnutím záverov krajského súdu, ktorý so žalovanými 3 a 4 konal ako s pasívne vecne legitimovanými subjektmi, avšak nepovažoval za preukázanú existenciu takých skutočností, z ktorých by vyplývalo, že im museli byť známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcom. Najvyšší súd nenačrtol, v čom je prístup sťažovateľa k interpretácii § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka nesprávny a ako by mal byť modifikovaný. Najvyšší súd teda neuviedol, z akých dôvodov považoval argumentáciu sťažovateľa v dovolaní za bezvýznamnú.

11. Ochrana poskytovaná veriteľom inštitútom odporovateľnosti právnych úkonov musí byť podľa sťažovateľa nevyhnutne zvýraznená pri prevodoch ušlého majetku medzi blízkymi osobami, ktoré konajú spravidla koordinovane, s jediným cieľom znemožniť veriteľovi uspokojenie jeho pohľadávky. V zmysle záverov krajského súdu (nepodrobených meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci) by bol tento účel ľahko zmarený, a to realizáciou viacerých prevodov dlžníkovho majetku medzi jeho blízkymi osobami navzájom. Ak by totiž avalista s manželkou dosiahli sledovaný účel priamo prevodom nehnuteľností na svoje deti (žalovaných 3 a 4), dôkazné bremeno vo vzťahu k vyvráteniu zákonnej domnienky by zaťažovalo práve nadobúdateľov majetku (§ 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka in fine; R 67/2017). Iba v dôsledku uskutočnenia druhého prevodu (v danej veci darovacej zmluvy) sa na dlžníkove deti hľadí ako na cudzie tretie osoby. Pri akceptovaní tohto záveru (s ktorým sťažovateľ nesúhlasí) by blízke osoby jednoduchým spôsobom a bez ďalšieho postihu obišli uplatnenie zákonnej domnienky v zmysle § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vopred zosúladený postup členov jednej rodiny by mal za následok výrazné sťaženie procesnej situácie veriteľa. Namiesto aplikácie § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka by bolo dôkazné bremeno nezákonne prenesené na veriteľa, ktorý by bol povinný tvrdiť a preukázať, že blízkym osobám dlžníka boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi. Procesný úspech veriteľov v týchto situáciách možno *de facto* vylúčiť, keďže koordinovanosť postupu zúčastnených osôb sa typicky prejavuje aj v ich účelových tvrdeniach, proti ktorým sa veriteľ nemôže účinne brániť. Vzhľadom na uvedenú argumentáciu mala tretia sťažovateľom položená dovolacia otázka svoje opodstatnenie. Najvyšší súd sa však ani nepokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi a jeho textu ako celku.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Súc viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], podrobil ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti napadnuté uznesenie najvyššieho súdu prieskumu len v rozsahu jeho výroku odmietajúceho dovolanie sťažovateľa v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4, od ktorého závisí aj výrok o povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy dovolacieho konania týmto žalovaným. Aj samotný sťažovateľ vymedzil rozsah svojej ústavnej sťažnosti práve takto.

13. Sťažovateľ v podstatnej časti svojej argumentácie v prospech prípustnosti svojho dovolania v časti tretej sformulovanej dovolacej otázky dôvodí, že najvyšší súd nesprávne identifikoval, že dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu bol založený na nesplnení podmienky zúčastnenia sa dlžníka (avalistu) na uzavretí spornej darovacej zmluvy a na nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Naopak, podľa sťažovateľa krajský súd zamietol odporovaciu žalobu na závere o nepreukázaní existencie skutočností, z ktorých by vyplývalo, že žalovaným 3 a 4 museli byť známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcom.

14. Podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnomu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi.

15. Citované ustanovenie upravuje pasívnu vecnú legitímáciu v odporovacom spore. Pri tretích osobách, za aké považoval krajský súd aj žalovaných 3 a 4, je ich pasívna vecná legitímácia podmienená preukázaním, že im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi. Záver o tom, či tretím osobám (žalovaným 3 a 4) boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi, je potom súčasne záverom o tom, či im svedčí pasívna vecná legitímácia v konaní o žalobe odporujúcej právneho úkonu. Preto sťažovateľom tvrdený rozpor medzi jeho sťažnostnou argumentáciou a právnymi závermi najvyššieho súdu o východiskách, na ktorých bol postavený zamietavý výrok okresného súdu i potvrdzujúci výrok krajského súdu, je iba zdanlivý.

16. Okresný súd i krajský súd v odôvodneniach svojich rozsudkov konštatovali, že sťažovateľ nepreukázal, že by žalovaným 3 a 4 boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti ich predchodcovi. Hoci explicitne nedostatok pasívnej vecnej legitímácie u týchto žalovaných nekonštatovali, v dôsledku konštrukcie § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka *in fine* ich záver neznamena iné, než nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných 3 a 4. Ak potom najvyšší súd v bode 32 odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia zosumarizoval, že „z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dôvodom zamietnutia žaloby voči žalovaným 3/ a 4/ súdmi nižších inštancií bol tiež nedostatok ich pasívnej vecnej legitímácie v spore s odôvodnením, že žalovaní 3/ a 4/ sú v postavení tretích osôb v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 vety za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka“, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vystihol právnú otázku, na ktorej bol rozsudok krajského súdu vo vzťahu k žalovaným 3 a 4 založený.

17. Nadväzne bola rovnako správnu poznámka najvyššieho súdu, že sťažovateľ v dovolaní ako právnú otázku nenastolil výklad § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd pritom zjavne vychádzal z dovolateľom zrozumiteľne formulovanej (v poradí tretej) dovolacej otázky, ktorá pracovala s iným ustanovením, a to s § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka upravujúcim podmienky odporovateľnosti právnych úkonov, a nie procesnoprávnú otázku pasívnej vecnej legitímácie v odporovacom spore. Ústavný súd neopomína, že obe popísané kategórie sú v právno-realizačnej rovine prepojené, čo však nič nemení na tom, že záver najvyššieho súdu o neprípustnosti sťažovateľovho dovolania v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 je ústavne udržateľný.

18. Sťažovateľovi totiž nič nebránilo nastoliť nielen otázku výkladu § 42a ods. 3 písm. a), ale súčasne aj otázku interpretácie § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka tak, aby najvyšší súd zaujal meritórne stanovisko k pasívnej vecnej legitímácii žalovaných 3 a 4. To najvyšší súd v bode 32 odôvodnenia svojho uznesenia naznačil. Sťažovateľ sa mýli, ak v ústavnej sťažnosti argumentuje, že najvyšší súd nenačrtol, v čom je prístup sťažovateľa k interpretácii § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka nesprávny a ako by mal byť modifikovaný. Spomenutý bod 32 napadnutého uznesenia sa zaoberá podmienkou pasívnej vecnej legitímácie tretích osôb ako otázkou, na ktorej bol založený potvrdzujúci rozsudok krajského súdu. Zároveň však upozorňuje aj na to, že darovacia zmluva uzavretá medzi všetkými žalovanými nebola právnym úkonom, ktorého účastníkom bol dlžník, a preto neboli naplnené podmienky podľa § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Poznámka najvyššieho súdu uvedená v závere tohto bodu jeho uznesenia je preto dostatočne zrozumiteľná v tom, že sťažovateľ mal právnou otázkou spochybniť postavenie žalovaných 3 a 4 ako tretích osôb podľa § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, a nie iba navrhopovať objasnenie, či podľa § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka možno odporovať aj v poradí ďalšiemu prevodu, ktorým dlžníkov

majetok nadobudla osoba blízka dlžníkovi, a aj tomu, kto na ňu tento majetok prevádza, pričom aj bezprostredne predchádzajúci prevod majetku dlžníka bol medzi blízkymi osobami. Prípadná kladná odpoveď na tretiu sťažovateľom položenú dovolaciu otázku by po vyhovení sťažovateľovmu dovolaniu v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 a vrátení veci na ďalšie konanie nič nezmenila na viazanosti nižšieho súdu pravidlom zakotveným v § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré umožňuje bezpodmienečne ako žalovaného označiť len osobu, ktorá s dlžníkom sporný právny úkon dojednala, prípadne dediča takej osoby (fyzická osoba) alebo jej právneho nástupcu (právnická osoba), kým pri ostatných osobách (tie, ktoré sa dlžníkom úkon nedojednali) len za podmienky, ktorá v sťažovateľovej veci nebola splnená. Rovnako by kladná odpoveď na položenú dovolaciu otázku nič nezmenila na neuplatniteľnosti § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka v jeho prvej (bezpodmienečnej) časti na žalovaných 3 a 4, keďže s nimi avalista ako dlžník žiaden právny úkon nedojednala.

19. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa rekapitulovanú v bode 11 tohto uznesenia a založenú na možnosti obchádzania účelu odporovania právnym úkonom prostredníctvom ďalších prevodov pôvodného majetku dlžníka medzi blízkymi osobami, ústavný súd uvádza, že najvyšší súd sa práve kvôli ústavne udržateľnému odmietnutiu dovolania sťažovateľa predmetnou otázkou nezaoberal. Preto ani ústavný súd nemôže konfrontovať predmetnú sťažovateľovu argumentáciu s právnymi názormi najvyššieho súdu. Ústavný súd však považuje za vhodné pripomenúť, že pre vyhovenie ústavnej sťažnosti je pre ústavný súd podstatným zistenie, že namietaný zásah dopadá na základné práva a slobody sťažovateľa reálnym spôsobom. V posudzovanej veci najvyšší súd okrem odmietnutia dovolania v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 vyhovel dovolaniu sťažovateľa v časti týkajúcej sa žalovaných 1 a 2, odvolací rozsudok krajského súdu v tejto časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V procesnej situácii aktuálnej ku dňu podania ústavnej sťažnosti preto nemožno uvažovať o zmarení účelu, ktorý zákonodarca sledoval zavedením inštitútu odporovateľnosti právnych úkonov.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 nesignalizuje vady, ktoré by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie boli spôsobilé viesť k vyhovujúcemu nálezu.

21. *Obiter dictum* ústavný súd dodáva, že účinnosť odporovacej žaloby podanej voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník právny úkon, nie sú spôsobilé zmariť ďalšie prevody dotknutého majetku. Žalovaný má v spore aj po prevode veci, ktorá bola predmetom odporovateľného právneho úkonu, na ďalšiu osobu pasívnu vecnú legitimáciu v spore o neúčinnosť právneho úkonu. V takej situácii má veriteľ v prípade úspechu v spore právo na náhradu voči osobe, ktorá mala z neúčinného právneho úkonu prospech, podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka, keďže veriteľ už nemôže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. Uvedený právny názor sformuloval najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Obdo/90/2019 z 24. júna 2020 (R 65/2021). V rovnakom rozhodnutí najvyšší súd taktiež dôvodil, že treťou osobou uvedenou v § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné rozumieť osobu, na ktorú previedol prvý nadobúdateľ (t. j. osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej uskutočnil dlžník odporovateľný právny úkon, pozn. dovolacieho súdu) ďalšou zmluvou vec, ktorú nadobudol od dlžníka (t. j. singulárny nástupca). Veriteľ sa tak môže domáhať určenia neúčinnosti právneho úkonu voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil právny úkon,

za predpokladu, že o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa vedela alebo o ňom musela vedieť (v prípade blízkej osoby sa vedomosť o tomto úmysle predpokladá, okrem prípadu, keď dlžníkovo úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať). V prípade, ak sa veriteľ domáha vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu voči tretej osobe, pristupuje ďalšia podmienka, a to vedomosť tretej osoby o okolnostiach, ktoré by odôvodňovali odporovateľnosť právneho úkonu proti jej predchodcovi. Táto tretia osoba tak musí vedieť o dôvodoch, ktoré by odôvodňovali právo veriteľa domáhať sa odporovateľnosti proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník uskutočnil odporovateľný právny úkon, a to aj vtedy, ak by išlo o blízku osobu dlžníka, prípadne prvého nadobúdateľa.

22. Je teda zrejmé, že aj v prípade, ak by sťažovateľ sformuloval v poradí tretiu dovoláciu otázky v intenciách požiadaviek vyslovených najvyšším súdom v napadnutom uznesení, musel by najvyšší súd sťažovateľovo dovolanie v časti týkajúcej sa žalovaných 3 a 4 odmietnuť ako neprípustné, pretože ani jeden z dôvodov prípustnosti dovolania upravených v § 421 ods. 1 CSP by naplnený nebol.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch formulovaných sťažovateľom v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu